

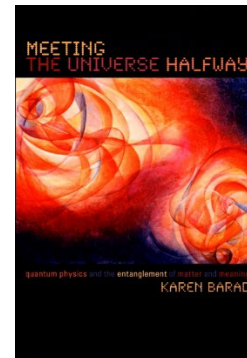
Leeslijst Tijd

Reading List Time

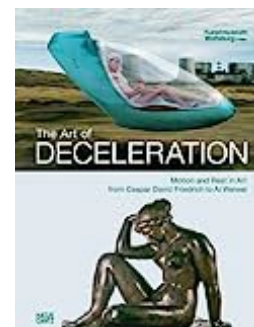
Voor het dossier Tijd van Studium Generale stelde de ArtEZ Mediatheek Zwolle een leeslijst samen. De boekenlijst is een handreiking om het thema Tijd verder uit te diepen. Alle boeken zijn aanwezig in de Mediatheek.

For Studium Generale's Time dossier, the ArtEZ Mediatheek Zwolle compiled a reading list. The book list is a helping hand to further explore the theme of Time. All books are available in the Media Library.

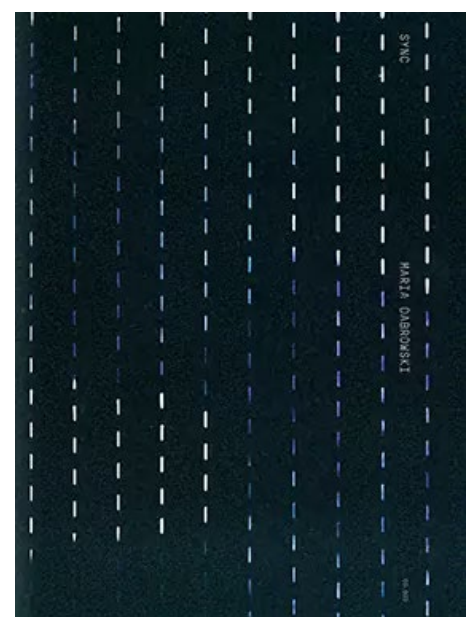
Barad, Karen, *Meeting the Universe Halfway*. Duke University Press, 2007.
is an ambitious book with far-reaching implications for numerous fields in the natural sciences, social sciences, and humanities. In this volume, Karen Barad, theoretical physicist and feminist theorist, elaborates her theory of agential realism. Offering an account of the world as a whole rather than as composed of separate natural and social realms, agential realism is at once a new epistemology, ontology, and ethics.

Brüderlin, Markus (ed.), *The art of deceleration: motion and rest in art from Caspar David Friedrich to Ai Weiwei*. Ostfildern: Hatje Cantz, 2011.
This publication on the dialectical phenomenon of motion and rest in art from the Romantic to classic modernism and the present day. From the beginning, the fascination for unleashed motion was accompanied by the search for an aesthetic of slowness.

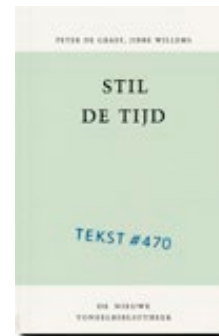

Dabrowski, Maria, *SYNC*. Eindhoven, Lecturis, 2023.
SYNC' is een fotoboek dat oproept tot reflectie in een tijd waarin de technologische vooruitgang steeds sneller lijkt te gaan. Meedoen en meegaan in deze schijnbaar maakbare wereld lijkt belangrijker geworden dan tot bezinning komen. In een hoogmodernistische samenleving die zich grotendeels online afspeelt, is Maria Dabrowski zich met haar fotografie gaan richten op het vinden van een nieuwe balans. De foto's schetsen een zoektocht; terug naar een meer natuurlijk ritme waar we zo ver verwijderd van zijn geraakt, met aandacht voor de details en het dagelijkse. De analoge fotoserie gaat een gelaagde interactie aan met de grafische vormgeving die in samenwerking met Studio Another Day is ontwikkeld. Het geheel wordt ondersteund door een kritische en bevragende tekst van Joris van Merwijk, die de subjectieve tijdsbeleving van de mens boven de gejaagde, objectieve tijd van het westen zet.

De Graef, Peter, *Stil de tijd*. Amsterdam: De Nieuwe Toneelbibliotheek, 2018.

Onze levens worden geregeerd door de klok. Vaak verzuchten we dat er te weinig uren in een dag zitten. Lummeltijd, sjoemeltijd, nixen en vervelen... en tegelijkertijd een meer geïnspireerde invulling van onze dagen; dat zou toch heerlijk zijn. De tekst laat ons inzien hoe relatief die dwingende wijzers van de klok eigenlijk zijn. De tekst is geïnspireerd op de boeken Stil de tijd en Kairos van Joke J. Hermsen.

Groom, Amelia (ed.), *Time*. London: Whitechapel Gallery, 2013.

Contemporary art has explored such diverse registers of temporality as wasting and waiting, regression and repetition, déjà vu and seriality, idleness and unrealized possibility, non-consummation and counter-productivity, the belated and the premature, the disjointed and the out of sync - all of which go against sequentialist time and index slips in chronological experience. While theorists have proposed radical perspectives such as the 'anachronistic' or 'heterochronic' reading of history, artists have opened up the field of time to the extent that the very notion of the contemporary is brought into question.

Haegens, Koen, *Neem de tijd: overleven in de to go-maatschappij*. Amsterdam: Ambo, 2012.

In dit boek gaat Koen Haegens op zoek naar de wortels van onze haast. Geen genoegen nemend met de geijkte oplossingen, onderzoekt hij wat er met onze tijd is gebeurd.

Haegens, Koen. *Op zoek naar de verstrooide tijd*. Amsterdam: Ambo|Anthos, 2023.

Met verwondering en humor onderzoekt Haegens hoe we tijd vermorsen, ongemerkt door onze vingers laten glippen, maar ook hoe we kunnen leren de tijd te nemen en te rekken.

Hermesen, Joke J., *Kairos Castle: over de kunst van het juiste ogenblik - the art of the moment*. Tiel: Lannoo, 2017.

A book on 'the opportune moment', with Dutch philosopher and author Joke Hermesen as curator. We know Chronos as the Greek god of time. But who also knows his grandson Kairos, the god of 'the opportune moment', who provides unexpected insights and offers new opportunities?

Hermesen, Joke J., *Stil de tijd: pleidooi voor een langzame toekomst*. Amsterdam, De Arbeiderspers, 2009.

Geen tijd hebben dat is een van de fundamentele ervaringen van onze tijd. Vanuit het gedachtegoed van denkers als Henri Bergson, Ernst Bloch en Peter Sloterdijk ontwikkelt zij een nieuwe visie op het fenomeen tijd, waarin zij een onderscheid aanbrengt tussen kloktijd en innerlijke tijd. Zij verkent het belang van rust, verveling, aandacht en wachten; ervaringen die sinds de Oudheid als belangrijke voorwaarden voor het denken en de creativiteit werden beschouwd, maar in het huidige economische tijdsgewricht nog weinig waardering krijgen.

Lijster, Thijs (ed.), *The future of the new: artistic innovation in times of social acceleration*. Amsterdam: Valiz, 2018.

Artists, theorists, and professionals working the art field reflect on the role of the arts in a world that is speeding up and changing through joint forces of globalization, digitization, commodification, and financialization. Can 'the new' in art still function as a source of critique in a world dictated by speed and acceleration?

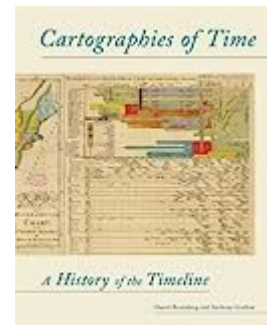
Limon, Jerzy, *The chemistry of the theatre: performativity of time*. New York: Palgrave Macmillan, 2010.

Dealing with the most difficult problems concerning theatre, such as time, space, acting, language and conventions, this theoretical work approaches each of these complex issues from a temporal perspective, demonstrating that the majority of the basic issues linked to theatre may be discussed and analysed in this light.

Rosenberg, Daniel, and Anthony Grafton.
Cartographies of time. New York: Princeton
Architectural Press, 2010.

*An overview of the history of the graphic representation
of time through almanacs, charts, graphs, and other
forms in the United States and Europe since 1450.*

Rosa, Hartmut, *Leven in tijden van versnelling: een
pleidooi voor resonantie*. Amsterdam: Boom, 2016
*Pleidooi voor resonantie: het zich openstellen voor
ervaringen in de natuur, de kunst en religie die zorgen
voor een betere relatie met de wereld, wat tegenwicht
moet bieden aan maatschappelijke versnelling en
vervreemding.*

Rosa, Hartmut, *Resonance: a sociology of our
relationship to the world*, Cambridge, Polity Press,
2019.

*The pace of modern life is undoubtedly speeding up, yet
this acceleration does not seem to have made us any
happier or more content. If acceleration is the problem,
then the solution, argues Hartmut Rosa in this major
new work, lies in resonance.*

Rovelli, Carlo, *Het mysterie van de tijd*. Amsterdam:
Prometheus, 2018.

*Hoe begrijpen we de tijd? Als kind ervaren we de
minuten en dagen van ons leven heel anders dan als
volwassene; en de natuurkundigen van de achttiende
eeuw zagen tijd op een radicaal andere manier dan hun
hedendaagse collega's.*

Rovelli, Carlo, *The order of time*. London: Allen Lane,
2018.

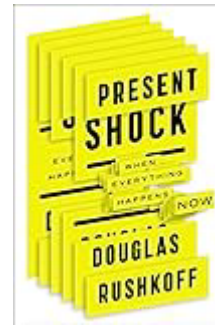
*Why do we remember the past and not the future?
What does it mean for time to "flow"? Do we exist in
time or does time exist in us? In lyric, accessible prose,
Carlo Rovelli invites us to consider questions about the
nature of time that continue to puzzle physicists and
philosophers alike.*

Rushkoff, Douglas, *Present shock : when everything happens now*. New York: Current, 2013.

According to Rushkoff, "presentism" is the new ethos of a society that's always on, in real time, updating live. Rushkoff shows how this trend is both exhilarating and disorienting. This was the goal of technology—outsourcing our memory was supposed to free us up to focus on the present. But we are in danger of squandering this cognitive surplus on trivia. Rushkoff shows how we can instead ground ourselves in the reality of the present tense.

Safranski, Rüdiger, *Tijd: hoe mens en tijd elkaar beïnvloeden*. Amsterdam: Uitgeverij Atlas Contact, 2016.

Een filosofisch pleidooi voor aandacht en bezinning. Met onze moderne communicatiemiddelen lijken we de tijd naar onze hand te kunnen zetten: we kunnen van elk moment nú maken. Maar daarmee offeren we ook iets op, iets wezenlijks: het hoort tijd te kosten om een ervaring te verwerken en als die tijd er niet is, wordt de ervaring steeds minder waard. Hoewel de tijdbeleving van de religie - die tot in de eeuwigheid doorgaat - voor veel mensen niet meer is weggelegd, betekent dat niet dat we de tijd door onze vingers moeten laten glippen.

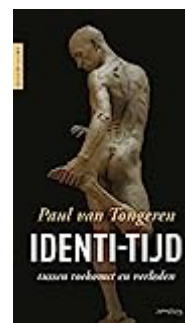
Schmid, Helga, *Uchronia: designing time*. Basel, Birkhäuser, 2020.

This book investigates a new perception of time by exploring the concept of uchronia, a term derived from the Greek u-topos and meaning 'no time' or 'non-time'. Uchronia is a way of questioning, speculating on and designing new kinds of temporal systems that are more about being in tune than on time.

Tongeren, Paul van, *Identi-tijd: tussen toekomst en verleden*. Amsterdam: Prometheus, 2023.

Paul van Tongeren onderzoekt in dit essay de relatie tussen tijd en identiteit en laat zien wat het betekent dat zowel ieder mens als de samenleving als geheel altijd uitgestrekt is tussen verleden en toekomst.

Visser, Barbara, *TL/Tijdlamp*. Den Haag, Stroom, 2007.
*Een educatieve publicatie over het kunstwerk
Tijd/lamp De TL/Tijdlamp is een kunstwerk in beperkte
oplage ontworpen voor 18 Haagse scholen in het kader
van de gemeentelijke percentageregeling. Het project
bestaat uit een vreemd 'levend' apparaat -de
TL/Tijdlamp- en een bijbehorende educatieve
publicatie rond het thema tijd.*

Visser, Sim e.a. (red.), *Tijd voor ruimte, ruimte voor tijd:
beschouwingen over het fenomeen tijd*. Baarn: Kasteel
Groeneveld, 2003.

Ook op het ArtEZ onderzoeksplatform [APRIA](#) (ArtEZ Platform for Research Interventions of the Arts) vind je veel interessante bijdragen over Tijd, zoals de mini-podcastserie [Iets tijdelijks](#). Hierin spreken Katia Truijens en Laurie Hermans met chronobioloog Joke Meijer, filosoof Joke Hermsen, binnenvaartschipper Liana Engibarjan en kunstenaar Mark IJzerman over persoonlijke tijdservaring, efficiëntie en andere manieren om de tijd te verbeelden.
[APRIA | Iets tijdelijks \(artez.nl\)](#)

The ArtEZ research platform APRIA (ArtEZ Platform for Research Interventions of the Arts) also features many interesting contributions on Time, such as the podcast mini-series [Something Temporary](#) (Dutch with English surtitles). In two podcasts, Katia Truijens and Laurie Hermans talk with chronobiologist Joke Meijer, philosopher Joke Hermsen, barge captain Liana Engibarjan and artist Mark IJzerman about personal experience of time, efficiency and different ways of representing time.
[APRIA | Something Temporary \(artez.nl\)](#)